

(суб'єктивні міркування)", *І.Куровської*(Ялта) "Давні витоки кобзарства України", *Є.Нідецької*(м. Жешув, Польща) "П'ятий міжнародний фестиваль бандурної музики ім. Гната Хоткевича в Перемишлі". Актуальні проблеми були підняті у виступах *І.Шиняїної*(Ялта) "Особливості вокально-хорової підготовки майбутнього вчителя музики", *Г.Суткевич*(Миколаїв) "Полікультурні аспекти української народної музичної творчості", *Т.Шаленко* (Львів) "Сучасні аспекти у кобзарстві", *М.Долгова*(Дніпропетровськ) "Олексій Нирко і його послідовники в Україні та Криму", *С.Брижицької* (Канів) "Ідентифікат "кобзар" як формовияв національної ідентичності українців", *С.Набок*(Київ) "Кобзарство як явище української культури другої половини ХІХ — початку ХХ століття. Прояви та видозміни", *В.Мормеля*(Переяслав-Хмельницький) "Основні поняття кобзарства".

м. Канів

Світлана Брижицька

ВІРШОЗНАВЧИЙ СЕМІНАР ПАМ'ЯТІ АКАДЕМІКА РАН М.Л.ГАСПАРОВА

Семінар відбувся на кафедрі теорії літератури та компаративістики Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка. У своєму вступному слові проф. *Н.Костенко* зазначила, що не тільки для російських, а й для українських учених, для всіх знавців поезії акад. М.Гаспаров — лідер європейського віршознавства, зразок наукової професійності, приклад самовідданого служіння науці. Це була людина колосальної творчої енергії, яка здійснила надзвичайно багато в різних галузях філології. Насамперед, Гаспаров був спеціалістом із класичної філології, видатним коментатором античних текстів, перекладачем з давньогрецької та латинської поезії, з новітньої західноєвропейської поезії (німецької, англійської, французької, іспанської та інших мов); він шукав нові способи і прийоми перекладу, про що свідчать, наприклад, його "Експериментальные переводы" (2003). У галузі поетики Гаспаров створив зразки наукового аналізу та інтерпретації поетичних текстів, зокрема творів Б.Пастернака (готувався двотомник за його редакцією і з його коментарями), М.Цветаєвої, Б.Лівшиця та О.Мандельштама. Був автором капітальних праць із віршознавства "Современный русский стих" (1974), "Очерк истории русского стиха" (1984) і "Очерк истории европейского стиха" (1987; перекладена англійською та італійською мовами).

М.Гаспаров перетворив віршознавство у своєрідну метанауку. Детально розробляючи окремі напрямки, започатковані Р.Якобсоном, К.Тарановським, Ю.Лотманом, певні інтенції, тільки намічені у працях цих видатних науковців, він розвинув їх в окремі повноцінні філологічні дисципліни, наприклад, семантики метру ("Метр и смысл", 1999) і методики вивчення історії та теорії вірша (антологія "Русский стих начала XX века в комментариях", 1999, 2001). Нарешті, М.Гаспаров створив абсолютно нову віршознавчу галузь — лінгвістику вірша (М.Гаспаров, Т.Скулачева. "Статьи о лингвистике стиха", 2004). Статті М.Гаспарова зібрані у тритомнику "Избранные труды" (1997): "О поэтах", "О стихах" і "О стихе". Усі ці віршознавчі праці базувалися на глибокому знанні історії російської та європейської поезії.

Ім'я М.Гаспарова завжди буде пов'язане з вищим етапом розвитку російського віршознавства у 1960—1980-х рр., з його розквітом, що, своєю чергою, стимулювався поширенням у Східній Європі ідей структуралізму. Безперечно, набутки структуралізму в галузі віршознавства найпродуктивніше втілилися у працях цього дослідника. Про структуралістські витоки його наукової діяльності свідчить одна з ранніх праць — коментар 1969 року до маловідомого "Наброска плана "Методологии точного литературоведения" (1936-1937) Б.Ярхо. До речі, ім'я Б.Ярхо пов'язувало Гаспарова з І.Качуровським тому, що І.Качуровський слухав лекції Б.Ярхо, а М.Гаспаров працював над його спадщиною. Про зв'язки Б.Ярхо, І.Качуровського та М.Гаспарова йшлося у виступі проф. *О.Астаф'єва* (кафедра теорії літератури та компаративістики Інституту філології КНУ імені Тараса Шевченка).

У своєму виступі чл.-кор. НАН України *М.Сулима* (Інститут літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України) розповів про знайомство з М.Гаспаровим на семінарі в Інституті світової літератури ім. М.Горького. Наступна зустріч з М.Гаспаровим відбулася в Римі, в університеті “La Sapienza” під час конференції, присвяченій сонету в слов’янських літературах. М.Сулима, згадуючи, як М.Гаспаров підготував відгук на автореферат його кандидатської дисертації про українську версифікацію кінця XVI — поч. XVII ст., акцентував особливу тактовність останнього у ставленні до докторантів, аспірантів і пошукувачів. Праці Михайла Гаспарова, на думку М.Сулими, — енциклопедія кожного віршознавця.

У своїх спогадах проф. *Є.Ветрова* (кафедра англійської мови для природничих факультетів КНУ ім. Т.Шевченка) наголосила на вимогливості М.Гаспарова до себе та до інших науковців.

У заключній доповіді “Про дискусійні питання української та російської метрики і ритміки (на матеріалі листування з М.Гаспаровим)” проф. *Н.Костенко* розповіла про науковий діалог з видатним ученим, у якому значне місце посів не тільки російський, а й український вірш. Діалог розпочався 1981 року під час роботи доповідачки над докторською дисертацією “Українське віршування ХХ ст.” (М.Гаспаров був її офіційним опонентом) і тривав майже чверть століття, до самої смерті вченого. Обговорювались проблеми не тільки сучасного вірша, а й народної силабіки й тоніки.

Повнокровний, живий образ ученого, взірць людяності та професіоналізму, без сумніву, надихав і молодших учасників семінару. Серед них представники Київського славістичного університету — *А.Підпалій* (“Особливості вірша в прозі Богдана Бойчука”), Відкритого міжнародного університету розвитку людини “Україна” — *К.Соловей* (“Специфіка композиційної побудови поетичного тексту “Є думки, що подібні” Константина Коверзєва”) та *О.Мальченко* (“Композиція віршів в прозі Андрія Лісового”), Київського національного медичного університету імені О.О.Богомольця — *О.Башкирова* (“Статуя в художній системі драматичної поеми Ліни Костенко “Сніг у Флоренції”), Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка — *Я.Ходаківська* (“Семантика тристопного ямба в поезії Василя Стуса”), Інституту літератури імені Т.Г. Шевченка НАН України — *Н.Гаврилюк* (“Ритміка п’ятистопного ямба: “Полярна ніч” Лесі Українки”).

Матеріали семінару планується опублікувати у збірнику на пошану Михайла Гаспарова.

Наталія Костенко, Надія Гаврилюк

ДО 30-ІРІЧНИЦІ СТВОРЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ГЕЛЬСІНСЬКОЇ ГРУПИ

Президент України Віктор Ющенко вручив державні нагороди з нагоди 30-ї річниці створення Української Громадської групи сприяння виконанню Гельсінкських угод. Відповідний указ №937/2006 глава держави підписав 8 листопада ц. р. Виступаючи перед нагородженими, Президент від імені Українського народу і держави засвідчив їм найглибшу шану і вдячність: “Саме ви заклали першу цеглину розбудови в Україні громадянського суспільства. Ви були першими, хто свободу людини й громадянина поставив врівень зі свободою народу, а їхнє право — вище права держави!”. Президент відзначив три світоглядні дії УГГ — просвітництво й відродження української державності, виклик комуністичній тоталітарній системі та збереження глибокої демократичної традиції українства: “Українська Гельсінкська група вивела боротьбу українського народу проти тоталітаризму у контекст світового демократичного процесу”.

Президент назвав видатних діячів УГГ, серед яких Герої України В.Стус, В.Чорновіл, Л.Лук’яненко, М.Руденко, Ю.Шухевич-Березинський та О.Бердник, І.Кандиба. Посмертно орденом “За мужність” I ступеня було вшановано Петра Григоренка, співзасновника УГГ.

Спілкадала старт сучасному політичному руху в Україні, відзначив Президент, саме там брали початок нові політичні рухи — Народний Рух України, Українська Республіканська партія, Демократична партія